

ZATOČIŠČE

OSEBE:

Mati, 79 let, hroma
Mira, njena neporočena hči, 39 let
Pes 1, klošar, 55 let
Pes 2, klošar, 46 let
Psica, pisateljica, 25 let
Ženski glas
Glas Anje, pet-letne deklice
Delavec
Negovalka, 63 let
Scenski delavci

* simultano

*Postelja. Miza. Stoli. Na polici porcelanasta balerina.
V vsakem prizoru je na polici več balerin, dokler polica ni prenapolnjena.
Mira pripelje mater na invalidskem vozičku.
Dolga tišina.
Mira odgrne zavese. Zunaj se večeri. Skozi odprto okno dolgo gleda v vrt. Mati gleda Miro. Nepremično.*

MIRA
(*nežno*)
Kaj se je zgodilo s češnjo?

Mati jo nepremično gleda. Večeri se. Tišina.

ŽENSKI GLAS
(*izza odra*)
Anja! Anja!

ANJA
(*izza odra*)
Mami, mami, glej kaj sem našla!

ŽENSKI GLAS
(*izza odra*)
Kako je lep!

ANJA
(*izza odra*)
To je za tebe, mami.

ŽENSKI GLAS
(*izza odra*)
Kako lep kamen! Za mene! Hvala Anja.

ANJA
(*izza odra, čisto tiho*)
Mami, me imaš rada?

ŽENSKI GLAS
(*izza odra, se zasmije*)
Kakšne neumnosti me pa sprašuješ? Seveda te imam rada! Steci gor in si umij roke!
Večerja te čaka.
(*vesel dekličin smeh*)
No, pa hitro!

MIRA

(zapre okno)

Lep otrok. *(tišina, se obrne k materi)* So se na novo priselili?

MATI

(ne odgovori, jo gleda)

MIRA

(gre k postelji, ureja rjuhe)

Tvojo posteljo sem dala prinesiti dol. Zaradi stopnic. Lažje bo.

Dolga tišina. Mati jo gleda.

MIRA

Nisem imela časa, da bi uredila do konca. Vse je bilo tako na hitro ... Prišla bi prej, če bi vedela.

Dviga mater v posteljo. Ji namešča blazine.

MIRA

Ti še kaj prinesem iz sobe?

MATI

(ne odgovori)

MIRA

Kakšno knjigo?

MATI

(ne odgovori)

MIRA

Pravljice Oscarja Wilda? To bi ti bilo všeč, kajne? Spomnim se, kako sva jih skupaj brali ... pravljico o ptici in vrtnici sem znala na pamet ... še vedno jo znam na pamet...

MATI

Ne vem, kaj so te morali klicat! Rekla sem jim, da te nočem videt. *(tišina)* Bližnji sorodniki. Bližnji, ha!

(tišina)

Samo toliko, da veš. Jaz jih nisem prosila, da te kličejo.

Prav vseeno mi je, če te nikoli več ne bi videla.

Celo ljubše bi mi bilo, če te nikoli več ne bi videla.

(tišina)

Midve sva opravili. Že davno sva opravili. Takoj zdajle se lahko pobereš!

(tišina)

Kaj tako buliš vame? Nisi slišala? Opravili sva. Ne obstajaš. Za mene ne obstajaš. Samo poberi se!

Dolga tišina. Mati gleda Miro. Mira se dotakne porcelanaste balerine.

MIRA

Rože sem morala vreči stran ... posušile so se ... jutri bova kupili nove, če boš hotela ...

MATI

(gleda Miro)

Mogoče si pa potrebovala izgovor, kaj? Si rabila izgovor, da se lahko vrneš? (*smeh*)

Ah, seveda si rabila izgovor, da se vrneš. Ni ti uspelo, kaj?

Seveda ji ni uspelo. Še nikoli ji nič ni uspelo. (*pavza*)

Kaj pa morem. Nesposobna je.

(tišina, jo gleda)

Lahko bi vedela, da ti ne bo uspelo.

Da ti še nikoli ni nič uspelo.

(tišina)

Toliko denarja vrženo stran. Vse tisto šolanje.

MIRA

(gleda porcelanasto balerino)

Jutri bom kupila nove ... (*se obrne k materi*) Soba je tako prazna brez rož, se ti ne zdi?

MATI

(kot opravljanje sosedu)

In kaj, zdaj bo rekla, da se je vrnila ... (*jo gleda*) ... da se je vrnila, da bo skrbela zame, kaj?

Kakšna dobra hči!

Kakšna ljubeča hči!

Kakšna predana hči!

(pavza)

Misliš, da bom padla na to? Da ti bom hvaležna za to? Nisem ti! Čisto nič ti nisem hvaležna in ti tudi nimam za kaj bit.

(kot opravljanje sosedu)

Vesela je lahko, da se ima kam vrniti!

(tišina)

Si lahko vesela, da se imaš kam vrniti!

MIRA

Jutri bova predstavili knjige, če boš hotela ...

MATI

Zahvalit bi se mi morala. Ti bi morala biti hvaležna meni!

Toliko dobrega sem naredila zate!

Vse sem ti dala. (*poudarjeno, z gnevom*) Vsemu sem se odrekla zaradi tebe.

MIRA
Delo sem si našla. V šoli bom učila.

MATI
Vse bi lahko imela.
Ti pa ...

MIRA
Naslednji teden začnem.

Tišina, mati jo gleda.

MATI
Vse bi lahko imela.
Ti pa... vse si zavrgla.
(posmehljivo)
Učila! Učila, ker si ne upa. Ker ne zmore. Ker si ne zna izborit.
Učila! Netalentirane pankrte!
(poudarjeno, k sebi)
Vse je izgubljeno. *(pavza)* Pod kožo ti je prišel, kaj.
(razmišlja)
Sprani možgani ... kot kakšna sekta ... kot kakšen Hare Krišna ... vse te obljube ...
(k Miri)
Ti si pa verjela.
Trapa! Trapa kot si, si mu vse verjela! Vsako besedo!
(tišina)
Povedala sem ti. Lepo sem ti povedala, kakšni so. Moški.
Te nisem vedno znova opozarjala?!

MIRA
Rada delam z otroki.

MATI
Ha! Rada delaš z otroki! Seveda to rečeš, ko pa ti nič drugega ne preostane!
In z vso izobrazbo, ki jo ima! Bo ona delala z netalentiranimi pankrti!
Da ne govorim o denarju, ki sem ga vrgla stran! Da bo ona lahko delala z netalentiranimi
pankrti!
(tišina)
Ha! »Rada delam z otroki!«
(posmehljivo, jo gleda)
Zakaj pa potem nimaš svojih, a?

MIRA
Čaj bom naredila. Jasminov. Tega imaš rada, kajne?

Mira odide.

MATI

(v smeri kuhinje)

In potem se ona vrne in se obnaša, kot da se ni nič zgodilo.

Ponuja ti jasminov čaj. In niti besedice v opravičilo!

Kot da se ni nič zgodilo! *(sika, si popravlja blazine)* Kot da sem pozabila! Nisem pozabila, nič nisem pozabila! Vse vem, vse vem, kaj si mi rekla!

(se zadere proti kuhinji)

Saj nisi pozabila, kaj si mi rekla, kaj?

MIRA

(vstopi s čajem)

Čez vikend žal ne bom tu. Nazaj moram ... Nekaj stvari moram še urediti.

Tako na hitro je bilo vse skupaj.

Govorila sem s centrom. Nekoga bodo poslali, da ostane s teboj.

(ponudi čaj materi)

MATI

(jo gleda, ne vzame čaja, sika)

Da sem ti jaz vse vzela! Si rekla.

Da sem ti vzela otroštvo! Si rekla.

Da sem ti vzela edino osebo, ki te je imela rada! Si rekla.

Da te jaz nikoli nisem imela rada! Si rekla.

*Jaz, ki sem vedno vse naredila zate! Jaz, ki sem ti vedno vse dala! Jaz, ki sem te podpirala! *(poudarjeno)* Ki sem se vsemu odrekla, da si se ti lahko šolala!

(tišina)

Si mislila, a, da lahko odideš? Da lahko nekaj narediš brez mene?

*MIRA

(odloži čaj na mizo, se usede, mirno pije čaj)

MATI

(k Miri)

Ne moreš! Nikoli nisi mogla!

(tišina, si besno popravlja blazine)

Potem ti pa pride in ti ponuja jasminov čaj. Kot da se ni nič zgodilo!

(k Miri)

*Se ti mogoče zdi fino, da sem jaz takole nebogljen?

(uvidi)

Prišla si ... da me vidiš trpeti! Naslajat si se prišla!

(tišina, mati jo gleda)

*MIRA

(mirno pije čaj)

*MATI

Naj ti povem, da ne trpim. Niti nisem neboljena! Se spomniš? Nisem jih prosila, da te kličejo! Ne rabim te. Zaradi mene se lahko takoj zdajle pobereš.

MIRA

Svojo staro sobo sem vzela. Razpakirala sem stvari.

MATI

(k Miri)

Glej jo no! Ona je vzela svojo staro sobo! Draga moja, tu ni nič, kar bi ti lahko vzela!

(pavza, k sebi)

Svojo staro sobo je vzela! Kot da se ni nič spremenilo!

(tišina)

Pa se je spremenilo! Vse se je spremenilo! In nič nisem pozabila! In ne bom pozabila!

Ne bom pozabila, da si šla! Da si vse pustila!

Ne bom pozabila vseh grozних stvari, ki si mi jih rekla! *(pavza)* Nehvaležnica! *(pavza)* Po vsem, kar sem naredila zate!

(tišina)

Pa da ne boš mislila, da boš živela od moje pokojnine. Od mene ne dobiš več niti ficka!

MIRA

Dobila sem delo.

MATI

(posmehljivo)

Ja, delo. Par fičnikov na teden! Kot da to lahko plača račune!

(tišina)

Pha, pa tako delo.

Tišina. Mira gleda v vrt. Večeri se. Mati nepremično gleda Miro.

MIRA

Streho bo treba popraviti. Pušča.

MATI

Da bo treba popraviti streho, pravi. S čim pa, draga moja? Z denarjem, ki je šel za tvoje šolanje?

Z denarjem za vse privatne ure? Za vse seminarje? Za študij v tujini? *(prijazno)* Ali pa si morda mislila, da bi plačali popravilo strehe s tvojo prekrasno plačo?

MIRA

Lahko bi vzeli kredit ... Hišo bi preuredili ... oddajali bi sobe.

(tišina, zunaj rahlo dežuje)

Veliko ljudi išče sobo ... Hiša je velika ...

(se obrne k materi, odločno)

Hišo morava prenovit. Streha pušča. Sobe zgoraj so polne vlage.
(*tišina, gleda v vrt*)
Dala bom oglas ... in šla bom na banko ...
(*dež postaja močnejši, tišina*)
Kako hitro se zmrači ... pozabila sem, kako hitro se tu zmrači ...

ANJA
(*izza odra, prestrašeno, obupano*)
Mamica! Mamica!

MIRA
(*komaj slišno, sama zase*)
Strah jo je.

ANJA
(*izza odra, obupano*)
Mamica!
(*joka*)

MIRA
(*napeto*)
Luč se je prižgala. Mati je vstala. V njeno sobo gre.

ANJA
(*prestrašeno*)
Ne, mamica, ne!

MIRA
(*k materi*)
Hiša govori. Govori ... jo slišiš?

MATI
(*ne odgovori, jo gleda*)

*ANJA
(*joka*)

*MIRA
(*se obrne stran od matere, se zasmije sama sebi*)
Ne, hiše ne govorijo. Polne so zvokov, to je res. Žive so, na nek način ... (*pritrdilno*) ...
ampak govorijo ne.

(*pavza*)
Les je. Samo les. Dela hrup ... krči in razteza se. Zaradi vlage v zraku.

*ANJA
(*joka*)

ŽENSKI GLAS
(izza odra, nežno)
Ne boj se. Tu sem.

ANJA
(izza odra, hlipa)
Ni te bilo! Prišla sem domov in te ni bilo! Ni te bilo!

ŽENSKI GLAS
(izza odra, pomirujoče)
Tu sem. Samo sanjala si. Tu sem.

ANJA
(hlipa)
Ne smeš it. Nočem, da greš.

ŽENSKI GLAS
(v rahlem smehu)
Pa saj ne grem nikamor! Samo sanjala si!
(tišina)
Ššššš! Povedala ti bom pravljico ...

MIRA
To si delala. Govorila pravljice. Ampak on je bil drugačen.
(k materi)
On me je imel rad. Rekel je, da bom plesala.
Rekel je, da se bo vrnil.
(mati jo gleda, tišina)
Objame me. Reče, da se bo vrnil.
Kričim. Rečem, da ga sovražim. Rečem, da hočem, da umre.

MIRA
(veselo)
Si dobro spala?

MATI
Luč sredi belega dne! Misliš, da bom jaz plačevala elektriko?
Misliš, da imam denar, da bom plačevala za tako potrato?

MIRA
(ugasne luč)

MATI

Ne samo, da je toliko denarja vrženo stran za njeno šolanje, še elektriko bo takole trošila.
Nobenega spoštovanja nima. Do nikogar nima nobenega spoštovanja. Luč sredi belega dne! Pa kaj to njo briga! Mamica bo že plačala!

Pade stena.

MATI
Kaj je ta hrup?

MIRA
(prijazno)
Delavci.

MATI
Kakšni delavci?

MIRA
Tisti, ki prenavljajo hišo.

MATI
Tisti, ki prenavljajo kaj?

MIRA
Tisti, ki prenavljajo zgornje sobe. Da bova lahko oddajali.

MATI
Jaz že ne bom oddajala! Nihče ne bo živel v moji hiši!
(tišina)
Naj takoj nehajo!

MIRA
(jo pogleda, prijazno)
Kaj pa boš? *(pavza)* Čakala, da ti banka vzame hišo?

MATI
Nihče mi ne bo vzel moje hiše!

MIRA
(prijazno)
Same dolgove imaš. Hiša je pod hipoteko. Če ne plačava, bodo vzeli.

MATI
(jezno)
Pod hipoteko, kaj? Pa veš zakaj? Veš, zakaj je hiša pod hipoteko?
Veš, kam je šel ves tisti denar?
(tišina)

Si kar tiho, kaj?

MIRA
(gleda mater, se smehlja)

MATI
(prijazno)
Ti bom jaz povedala, kam je šel ves tisti denar.
(besno)
V tvoje šolanje je šel!

MIRA
(jo gleda, se smehlja)

MATI
In veš, zakaj je šel v tvoje šolanje?
Da si ti vse skupaj pustila! Da iz tebe ni nič ratalo!
(jo oponaša)
»Same dolgove imaš.« (pavza) Misliš, da si edina, ki hoče izgledati privlačno? Drago je biti lep! Ne da potrebujem nova oblačila zdaj ... v tem stanju ... lahko bi ti celo odstopila nekaj moje stare garderobe ... ampak si predebela!
(tišina)
Vzeli! Me gnali iz moje hiše! Na stara leta! In zakaj?
Ker imam nesposobno hčer!
Ker imam nehvaležno hčer!
Ker imam pokvarjeno hčer!
Ker je moja hči neumna, sebična krava!
(tišina)
Vse je pustila, da se je vlačila okoli s poročenim moškim!
Potem se pa čudi, da je hiša pod hipoteko!

Delavec vstopi v sobo.

DELAVEC
Gospa ...

Mira in mati se obrneta k njemu.

DELAVEC
Gospa, boste prišla gor? Boste povedala, katero steno naj poderemo...

MATI
Kakšno steno boste podirali? Nobene stene ne boste podirali!

DELAVEC
Gospa je rekla ...

MATI

Gospa nima kaj reči! Hiša je moja in stene se ne bodo podirale!

DELAVEC

(gleda zdaj eno, zdaj drugo, zmedeno)

MIRA

(odhaja k vratom)

Je že dobro ... mama ima majčkeno problema s hrupom. Pridite, pokazala vam bom ...

DELAVEC

(ji sledi, zmedeno se obrača k materi)

Pa oprostite, zaradi hrupa ... je tako, hrup, veste, ko se kaj gradi ... no saj, pa ... no bomo probali bolj potihno ...

(odide)

MATI

Da mi ne podirate sten! Mira! Slišiš! Da si ne drzneš podirati sten!

(poskuša doseči voziček, pade iz postelje, obleži na tleh, kriči)

Mira! Mira! Mira!

MIRA

(izza odra)

Saj sem ti lepo razložila da ...

(vstopi, vidi mater na tleh, steče k njej, jo dviga v posteljo, zaskrbljeno)

Si dobro? Kaj se je zgodilo? Kaj delaš na tleh?

MATI

Kot da ti je mar!

MIRA

Lahko bi se poškodovala. Sama ne moreš iz postelje. Ko hočeš v voziček, me pokliči. Da takole sama ... še dobro da si nisi kaj zlomila.

MATI

Ti je kar prav, kaj, da ne morem iz postelje? Ti je kar prav, kaj, da sem takole ... *(besno zamahne z roko, zajedljivo)* ... da ti lahko v miru ...

Pade stena.

MATI

(besno)

Sem rekla, da se stene ne bodo podirale! Si slišala! V moji hiši se stene ne bodo podirale! Ne bodo se podirale!

Pade stena.

MIRA

(odhaja)

Gor skočim. Ne skrbi. Hišo bova prenovili in sobe oddali kakšnim prijetnim ljudem.

(se ustavi pri vratih)

Ah, da ne pozabim, iz centra so klicali. Popoldne pride negovalka. Se spomniš? Čez vikend, ko me ne bo, bo skrbela zate.

(tišina, gledata se, Mira pogleda voziček, pogleda mater, vzame voziček in ga odpelje k oknu)

Pokliči me, če boš hotela v voziček.

(odide)

MATI

(gleda za njo, sika)

Da naj jo pokličem, kaj? Kot da jo rabim! Ona mene rabi!

(mati se poskuša splaziti iz postelje)

O ne, ne bo me! Kaj pa misli, da je. Hja, vrnila se je, da bo skrbela zame!

Pa kaj še! Naslajat se je prišla!

(pade iz postelje, se plazi proti vozičku)

Jaz, da njo rabim?! To si misli, kaj. Da jo jaz rabim! Da jaz rabim negovalko?! Pa kaj še!

Mira in delavec, izza odra.

DELAVEC

Gospa, ste rekla da hočte vrata tu ...

MATI

(ustavi se, poslušaj)

MIRA

Ampak jih nočem. Na drugi strani jih hočem.

DELAVEC

Ampak gospa, pol boste mela pa dva vrata.

MIRA

Ta boste zazidali.

DELAVEC

Ampak gospa, to bo še več dela!

MIRA

Pa kaj potem, če bo več dela. Saj vam bom plačala. Ne skrbite.

DELAVEC

Če vi tako pravte, gospa ...

Pade stena. Mira vstopi v sobo. Vidi mater na tleh. Mati jo gleda. Se smehlja.

MIRA

(jezno)

Kaj spet delaš na tleh?! Ti nisem rekla, da me pokliči, če boš hotela v voziček?!

Mira dviga mater v voziček, jo pelje k postelji, polaga v posteljo.

MATI

(posmehljivo)

Gospa ne ve, kaj bi rada, kaj? Naj kar podirajo in gradijo, gradijo in podirajo? Gospa jim bo že plačala!

(prijazno)

S čim jim bo pa gospa plačala?

MIRA

Povedala sem ti, da sem dobila delo.

MATI

O ja, ja, si. Si povedala.

Zakaj pa ne bi kar kupili ene hiše? Zdaj, ko si dobila delo?

Pade stena.

MATI

(jezno)

Saj tele kmalu ne bo več!

Da nehaš! Da mi takoj nehaš podirati stene!

MIRA

(gleda skozi okno)

Pusti ljudi, da delajo ... *(tiho)* ... si ti posekala češnjo?

MATI

(jezno)

Kaj pa naj bi drugega z njo?! Kaj pa boš drugega z jalovo češnjo! Morala sem jo posekati. Samo prostor je zavzemala.

Bi lahko vedela, da od vsega, česar se je on dotaknil, nikoli nič ni bilo.

MIRA

(sunkovito se obrne k materi, jezno)

Tako ne boš govorila o njem.

MATI

Kaj ne bom! Govorila bom, kakor bom hotela govoriti! In od vsega, česar se je on dotaknil, nikoli nič ni bilo!

Gledata se. Mati se nasmehne.

MATI
(*prijazno*)

Samo sebe poglej. Je iz tebe mogoče kaj ratalo?

Gledata se. Mati se smehlja.

MATI
(*jezno*)

Nočem negovalke! Nobenega ne rabim, da skrbi zame! Tebe pa sploh ne!
Ti nisem povedala, da te nisem hotela videti! *Kaj sploh še delaš tu!
Nočem te! Si slišala? Nobenega ne rabim!

Izza odra.

*MIRA

Tako na hitro je bilo. Nesreča.
(*skuša zadušiti jok*)

*NEGOVALKA
(*nežno*)

Hudo je, vem. (*pavza*) Jokajte, draga, pomaga.

Mati se umiri. Napeto posluša. Tišina.

MIRA
(*se poskuša umiriti*)

Takoj sem prišla nazaj. Vsega nisem uspela uredit. Poskrbeti moram za stanovanje ...
moje stvari so še vedno tam ...
(*se umiri*)

Nazaj moram ... da končam stvari.

MATI

Da končaš stvari? Da poskrbiš za stanovanje? Hočeš reči, da pobereš svojo nekoristno kramo in vrneš sobo v samskem domu!

NEGOVALKA
(*pomirjujoče*)

Čez čas se vse uredi. Vedno je težko, ko gredo stvari h koncu. Ampak čez čas vse pride na svoje mesto. Zagotavljam vam ... iz izkustva.

MIRA

In prespali boste tu, ko me ne bo? Mati ne sme biti sama čez noč.

NEGOVALKA

Ne skrbite. Ves čas bom tu.

(tišina)

Mati vam veliko pomeni, kajne?

MIRA

(ne odgovori)

NEGOVALKA

(vzpodbudno)

Vse bo še dobro, boste videli ... Bi se radi umirili, preden vstopiva?
Gotovo nočete, da mati vidi, da jokate zaradi nje?

Vstopita v sobo. Mira se smehlja.

MIRA

Mama, gospodična Julija bo skrbela zate ...

NEGOVALKA

(se nasmehne, ji ponudi roko)

Dober dan.

MATI

(ne odgovori, ne da roke)

MIRA

Ne smete ji zamerit. Še vedno ji je hudo.

(tiho)

Ni se še sprijaznila z vsem, kar se je zgodilo. Hud šok je zanjo, da ne more hodit. Vedno je bila tako samostojna.

NEGOVALKA

(tiho)

Privadila se bo. Vsi se privadijo. Je pa težko, še posebno na začetku. Da si od nekoga odvisen.

(se obrne k materi, prijazno)

Krasno hčer imate, gospa. Zelo vas ima rada.

MATI

(ne odgovori)

MIRA
Res mi je žal ...

NEGOVALKA
Nič ne skrbite. Vaša mati je lahko zelo srečna, da ima tako skrbno in ljubečo hčer. Ko bi vi vedeli, koliko starih ljudi je samih in osamljenih. *(pavza)* Vaša mati je res lahko srečna, da vas ima.

MIRA
Ne sme bit sama ... danes me samo za hip ni bilo, pa je padla iz postelje. Sama je hotela v voziček ... in je padla iz postelje.

NEGOVALKA
To se velikokrat zgodi. Stari ljudje pozabljajo. Morda bi morali posteljo ogradit ... za njeno varnost.
(se obrne k materi, govori glasno in počasi, razumljivo)
Gospa, sama ne smete iz postelje. Če hočete v voziček ali pa če kar koli rabite, kar pokličite mene ali pa vašo hčer in vam bova pomagali.

MATI
Sem mogoče neke vrste tujec? Ker naglušna nisem. Pobebljena pa tudi še ne. Lahko govorite normalno.

NEGOVALKA
(z istim glasom, prijazno)
Seveda niste. Za vas bom skrbela, dokler vaša hči ne uredi stvari. Karkoli boste potrebovali, boste meni povedali in bova uredili.
(se ji ohrabrujoče nasmehne)

MIRA
(zaskrbljeno)
Zjutraj jo je treba umiti, sama se ne more. Čisto perilo je na polici v kopalnici, plenice so v omarici pod koritom ... plenice ji morate zamenjat trikrat na dan ... drugače se vname ... v omarici za ogledalom boste našli otroški puder ...

NEGOVALKA
(se nasmehne)
Nič ne skrbite. Že dolgo sem v poslu.
Vi lepo uredite, kar morate uredit. Z vašo mamo se bova lepo razumeli.

MIRA
(se hvaležno nasmehne)
Vam lahko kaj postrežem? Skodelico čaja mogoče?

NEGOVALKA
Ne hvala, it moram.

(k materi)

Na svidenje gospa, sem vesela, da sva se spoznali.

Odideta. Izza odra. Mati posluša.

NEGOVALKA

Kdaj bi vam ustrezalo, da pridem?

MIRA

Na letališču moram bit v petek že pred peto zjutraj. Najbolje bi bilo če bi lahko prišli v četrtek zvečer in prespali tu.

MATI

Nič ne rabi hoditi! Nikogar ne rabim! Si slišala, Mira?! Nočem, da pride!

NEGOVALKA

Preslišite. S starimi ljudmi je včasih težko. Trmasti so. Preprosto nočejo razumet in se sprijaznit s spremembami. *(se zasmeje)* Pa kaj hočemo, vsi ljudje imamo svoje muhe, kajne?

(pavza)

Povejte mami, da jo imate radi. Hoče to slišat. Vsaka mama hoče slišat, da jo ima njen otrok rad. In nikoli se ne ve, kdaj pride čas ...

Mira vstopi.

MATI

(se prijazno smehlja)

No, čakam.

MIRA

(ne odgovori)

MATI

Boš izrekla?

MIRA

Bi rada, da greva danes malo ven? Tako lep dan je. Lahko bi se malo sprehodili po parku, kaj praviš?

MATI

(prijazno)

Mi boš povedala, da me imaš rada?

(zelo prijazno)

Zakaj pa ji nisi povedala, da si jo pustila samo, svojo mater? Da si vse pustila, da bi se kurbala okoli s poročenim moškim? Ti, ki si tako dobra hči?

(jezno)

Vse sem slišala! Nisem neumna! Vse vem!
Denar hočeš od mene! Samo denar hočeš od mene! Pa ga ne boš dobila! Niti ficka ti ne dam! In ... za to debelo babo, to sestro ... tudi zanjo hočeš denar od mene, a ne? Ne bom ga dala! Ne bom! Sama lahko skrbim zase. Ne zanašam se na prijaznost tujcev.

(sika)

Misliš, da ne vem, kaj delaš? Mene kaznuješ, ker tebi ni uspelo! Gledaš me, kako trpim in se naslajaš! Kot da sem jaz kriva za tvoje propadlo življenje! Sama si si kriva, da veš!
Vse si si sama zakuhala!

MIRA

(ne odgovori)

MATI

Pha, da imam dobro hčer! Ljubečo, skrbno hčer! Pa kaj še! Boljše bi bilo, da te nikoli ne bi bilo! In ko jutri greš, se ne vračaj!

MIRA

(odhaja, na jok ji gre)

Kosilo bom pripravila ...

MATI

Si slišala? Da se mi ne vračaš!

Zaloputnejo se vrata.

MATI

Nočem te več videti! Si slišala! *(tišina)* V moji hiši nisi dobrodošla!

Odpirajo se vrata. Mati gleda v vrata.

MATI

Nisi slišala? Nočem te.

Vstopi delavec.

DELAVEC

Gospa ...

MATI

(ga sovražno pogleda)

DELAVEC

Gospa, gospa je rekla, da bo pol plačala vnaprej ... Tu je predračun ... Malo več bo za plačat, kr drago, se bojim, ker gospa hoče stene podirati ... pa bo velik za počistiti, pa urediti ... pa vse tko no, saj veste ...

MATI
(ga sovražno gleda)

DELAVEC
(odhaja)

No, ja, oprostite, da sem vas zmotu ... no, ja no, ehm ... pa če poveste no, gospe, da smo mi šli ... da ne bomo pršli čez vikend ... ne delamo čez vikend, veste ... familja pa to, no saj veste ...

No, če poveste gospe, da bomo pršli v ponedelk ... Pa če lahko gospa plača predujem v ponedelk ... To bi blo pa zelo lepo, če poveste.

MATI
S čim bo pa gospa plačala?

DELAVEC
No, gospa je rekla, da bo plačala z gotovino.

MATI
A z gotovino, da bo plačala gospa, kaj?

DELAVEC
Če boste rekla gospe, če bi lahko plačala predujem v ponedelk ... To bi bilo zelo lepo, če boste rekla ...

MATI
O seveda bom povedala gospe, da mora plačati predujem v ponedeljek.

DELAVEC
No, če ji boste povedala ...

MATI
(prijazno)
Seveda ji bom povedala. Ste lahko čisto prepričani, da ji bom povedala. Koliko pa naj bi gospa plačala v ponedeljek?

DELAVEC
Tristo petdeset tisoč je predujem.

MATI
Bom povedala gospe, da mora v ponedeljek plačati predujem tristo petdeset tisoč tolarjev v gotovini.

DELAVEC
No, hvala gospa ... to je zelo lepo, da boste povedala ...
Pa če lahko gospe poveste, da bojo pesek tud prpelal v ponedelk ...

MATI

(prijazno)

A da bodo pesek tudi pripeljali v ponedeljek. Koliko bo pa gospa plačala za pesek?

DELAVEC

Dvainosemdeset tisoč bo pesek, gospa. Če bi gospa lahko plačala z gotovino ... to bi bilo zelo lepo ...

MATI

(prijazno)

Bom povedala gospe, da mora v ponedeljek plačati predujem in pesek. Z gotovino.

DELAVEC

No, hvala, gospa. To je zelo lepo. Ste zelo prijazna, gospa. Pa oprostite zarad hrupa ...
(odhaja k vratom)

No, mi zdej gremo, gospa, no, adijo ... pa lep vikend ... Pa mi je žal zarad hrupa ... ampak hrup je vedno ... ko se kej gradi al pa kej podira ... pa te stvari, no, sej veste ... No, pa adijo, gospa ... zdej pa mi res gremo ... pa lep večer ...

MATI

(se nasmehne)

Delavci odidejo.

Tišina. Mati nepremično sedi v postelji. Gleda v vrata. Dolga tišina. Mračni se. Začne padati dež. Soba je v polmraku. Mati nepremično sedi in gleda v vrata. Soba je v mraku. Pada dež. Mati nepremično sedi in gleda v vrata.

Vstopi Mira. Prižge luč. Popolnoma je premočena. Usede se na stol in obsedi. Mati jo nepremično gleda. Tišina.

MATI

Lačna sem.

MIRA

(ne odgovori)

MATI

Da te ni sram! Ti se vlačiš okoli, jaz sem pa lačna! Kurbaš se okoli, jaz sem pa sama!

MIRA

(ne odgovori)

MATI

Si slišala? Lačna sem! Cel dan nisem nič jedla!

MIRA

(ne odgovori)

MATI

Da te ni sram, da me pustiš takole samo!

MIRA

(utrujeno, tiho)

Niso me spustili noter.

MATI

(jo gleda)

Saj, kaj sem pa sploh pričakovala! Kot da ne vem, da je nehvaležna!
Da nima nobenega spoštovanja! Vlači se okoli, mater pa pusti, da strada.
Pa kaj to njo briga! Važno, da se ona lahko kurba okoli!

MIRA

(jo pogleda, utrujeno)

V gledališče sem šla, pa me niso spustili noter.

MATI

Misliš, da me briga? Kam so te spustili in kam te niso spustili?
Lačna sem! Cel dan nisem nič jedla!

MIRA

(pogleda stran, utrujeno)

Niso me spustili noter. Tam sem stala, vse do konca in me niso spustili noter. Bili so
prosti sedeži, vem, da so bili ... pa me niso spustili noter.

MATI

(jo gleda, se začne smejati)

V gledališče je šla ... v gledališče je šla brez karte!

MIRA

Rekla sem jim: «Kaj vas stane, da me spustite noter.» Rekla sem jim: «Umetnica sem ...»

MATI

(se hihita)

Umetnica ... šla je v gledališče brez karte ... umetnica ... misli, da je zastonj, da je kar vse
zastonj ... da ji življenje dolguje preživetje ...

... samo poglej jo, kako se smili sama sebi ... samo poglej jo, kako je smešna ... misli, da je komu mar, pa kaj še ... lačna umetnica ... šla v gledališče brez karte ...

MIRA

... da sem pozabila denarnico doma; da jim bom plačala jutri, sem rekla ... to vsi rečejo, so rekli ...

MATI

(se neha smejati, prijazno)

Ljubica, nič ni zastonj. Misliš, da je bilo vse tvoje šolanje zastonj? Misliš, da so bili vsi seminarji zastonj? Misliš, da je bil študij v tujini zastonj!

(tišina)

Vse je bilo treba plačati. Vse.

(tišina)

Koliko, misliš, jih dobi vse, kar si ti dobila? Ha, koliko staršev, misliš, se žrtvuje za svoje otroke, kot sem se jaz žrtvovala zate?

(ne več prijazno, vse bolj jezno)

Nič ni zastonj! Plača se! Vse se plača! Zakaj pa misliš, da je hipoteka na hišo, kaj?

Ker so stvari zastonj? Niso!

(tišina, jo gleda)

Potem ti pa gre in ti vse zavrže. In ti pravi, da si ji vse vzela. Jaz, jaz, ki sem ji vse dala.

MIRA

(vstane)

Večerjo bom naredila.

Mira odide.

MATI

(gleda v vrata, se dere)

A vidiš zdaj? A vidiš? A zdaj razumeš, da ima vse ceno in da se je potrebno žrtvovati!

Nič ni zastonj! Jaz, jaz sem svoje življenje dala zate! Žrtvovala sem se zate!

Da si odšla! In me pustila! Da si se kurbala okoli! Da si prodala sebe daleč prepoceni!

Poročenemu moškemu! Prekletemu tujcu!

Tišina. Mati se umiri. Gleda v vrata.

MATI

(se začne smejati)

Nisi se vrnila zaradi mene. Pustil te je, kaj? K njej se je vrnil, kaj?

(v smehu)

Seveda se je vrnil k njej! Ona mu je dala otroka. Tri otroke mu je dala. Njihove vrste! Ti si pa ostala praznih rok! Sama!

(se umiri)

Vseeno mu je zate, veš. Popolnoma vseeno. *(se hihita)* Ti si pa verjela! Vse si mu verjela.

Vsako njegovo besedo si vzela za sveto.

Pa ne, da si mislila, da bi tebe nekdo res lahko imel rad? Da bi nekomu res lahko bilo mar zate?!

(tišina)

Samo za tisto se mu je šlo, veš. Zate mu je bilo pa vseeno. Bila si igračka, zabavica za poročenega moškega.

(prijazno)

Ti pa si hotela otroka. *(pavza)* Saj bi otroka, kajne, da bi imela rada otroka?

(tišina)

Ženska si hotela biti, kaj?

(tišina)

Še veš, kaj si mi rekla? Še veš, kaj si mi rekla, ko si šla?

Rekla si, da ti jaz ne pustim, da bi bila ženska.

(smeh)

Samo tisto ni dovolj, da postaneš ženska. Ti nisi bila ženska, draga moja, ampak luknja. Samo luknja, kamor ga je lahko vtaknil.

(prijazno)

Ženska je ta, ki je ljubljena in ljubi. Ki ima moža. In otroke. Ti pa nimaš moža. Nimaš otrok. In nihče te ne ljubi. *(razmišlja)* Ne samo, da te nihče ne ljubi, nikomur ni niti malo mar zate.

(smeh)

Ne samo, da ti nič ni uspelo ... še ženska nisi. Nič nisi! Ti pravzaprav sploh ne obstajaš!

Mira vstopi s krožnikom juhe. Da materi.

MATI

Juha je mrzla! Nič ne narediš, kot je treba! *(smeh)* Še krožnika juhe ne znaš pogreti!

MIRA

(ne odgovori)

MATI

(prijazno)

Ali boli? Da se je vrnil k njej?

(tišina)

Ti si pa ostala sama. Brez kariere. Brez njega. Brez otroka.

(praktično)

Je že tako. Ženska rabi otroka. Ženska ni ženska brez otroka. Je že tako. Tako kot mora biti.

(tišina)

Ne obremenjuj se, ljubica. Otroci niso vse. Včasih bi bilo boljše, da jih ne bi bilo. Samo mene poglej *(se ji nasmehne, ponosno)* ... meni ne bi bilo čisto nič hudo, če naprimer tebe ne bi bilo. *(razmišlja)* Pravzaprav bi bila srečna, mnogo bolj srečna ... imela bi čas zase ... delala bi stvari, ki jih imam rada ... potovala bi ... sledila svojim sanjam ... Ja, bila bi srečna, gotovo bi bila srečnejša brez tebe.

(prijazno)

Ampak ti bi imela otroka, kajne?

(prijazno)
Ti bi imela njegovega otroka, kajne?
(smeh)
On pa gre in se vrne k ženi.
(se umiri)
Vse to bi si prihranila, če bi lepo poslušala župnika.
(tišina)
Vse to bi si prihranila, če bi me lepo poslušala.
(zlobno)
In se ne bi vlačila okoli s poročenim moškim.

MIRA
Ne boš jedla?

MATI
Las je v juhi! Tvoj las. Tega ne bom jedla!

Mira vzame krožnik z juho. Odide.

MATI
(prijazno)
Oh, skoraj bi pozabila! V ponedeljek bodo pripeljali pesek! Dvainosemdeset tisoč bo
treba plačati! Z gotovino!
(prijazno)
Si slišala? Pesek bodo pripeljali.
(tišina)
Boš lahko gradila! Boš lahko gradila nove stene!
(prijazno)
In predujem bo treba plačati. V ponedeljek. Tristo petdeset tisoč. Z gotovino.
(zelo prijazno)
Vse sem lepo izračunala zate. Štiristodvaintrideset tisoč bo vse skupaj. Si slišala?
Štiristodvaintrideset tisoč. Z gotovino. V ponedeljek. (pavza) Ne pozabi!
Štiristodvaintrideset tisoč!
(besno)
Boš že ugasnila prekleto luč! Misliš, da imam denar, da bom plačevala za to potrato!
Da takoj prideš in ugasneš luč! Tratiti elektriko takole! Vse kar vidim tu, je sama potrata.
Rože ... neumne balerine ... sama potrata ... potrata, potrata, potrata. Me slišiš? Mira!
Mira!

Mira vstopi. Ugasne luč. Odide.

MATI
(se dere za njo)
Krasno je bilo čez vikend, ko te ni bilo! Kaj si se sploh vračala! Vedno moraš vse uničiti!

O, pa saj nisi prišla zaradi mene, kaj? Jaz sem samo izgovor, da se lahko vrneš! Oh, moram skrbeti za mojo mamico! Tako je uboga ...

Hrup iz prvega nadstropja. Mati se umiri. Posluša.

DELAVEC

Kako to mislte, da ne morate plačat? Tako veliko hišo ma gospa, pa da ne more plačat! Od česa pa gospa misl, da mi živimo?! Kaj pa gospa misl, da mi jemo?! Mislte, da so stvari zastonj? Vse se mora plačat, vse!

MIRA

Žal mi je, res mi je žal ...

DELAVEC

Kaj vam ne bo žal! V takšnih velikih hišah žvite in pravte, da vam je žal!
Mi vam jih pa gradimo! Vaše velke hiše!
(vse bolj jezno)

In gospa prav, da ji je žal! Kam bo pa nas prpelu ta vaš žal, gospa? A nas je mogoče kam prpelu? Ta vaš žal, za naprej, al pa za nazaj! *(z gnusom)* Žal vam je! Žal! Pa kaj še!

MIRA

Saj vam bom plačala ... obljubim, da vam bom plačala ...

DELAVEC

Seveda bo gospa plačala! Boljše za gospo, da plača!
Bomo pršli, gospa naj pa le gleda, da plača!

Tišina. Zaloputnejo se vrata. Mati nepremično sedi. Gleda v vrata. Tišina. Mira vstopi. Z računi v roki. Gre k mizi, se usede, obsedi. Mati jo gleda.

MATI

(prijazno)

Lep *(se poskuša spomniti)* kako že pravijo ... biznis ... oddajati sobe. Koliko je pa gospa že zaslužila z oddajanjem sob? Gotovo je gospa oddala že vse sobe. So najemniki zadovoljni? Jim je všeč pohištvo? Ustreza njihovemu standardu? Pa svetloba, je je dovolj? In vrata ... so na pravih mestih?

MIRA

Nehaj!

MATI

(prijazno)

No, nikar ne krivi mene. Lepo sem ti rekla, da pusti hišo pri miru. Ampak ne ... greš in podiraš stene, ki so popolnoma zdrave ... stene, ki to hišo držijo pokonci že stoletja!
(posmehljivo) »Hišo bi preuredili ... oddajali bi sobe.«

(zavzdihne)

Hja, lahko bi vedela, da ti ne bo uspelo. Da ti še nikoli ni nič uspelo. Zguba. Popolna zguba. To si. (*poudari*) Zguba.

MIRA
(*sama za sebe, tiho*)
Utrujena sem ...

MATI
Gospa je utrujena? Od česa pa, če smem vprašati, je gospa utrujena?
Od vlačjenja okoli? Od kurbanja okoli?

MIRA
Oglas bom dala. Klavir bova prodali.

MATI
Kaj boš dala?

MIRA
Oglas, da prodajava klavir. In pohištvo.

MATI
Kaj?!

MIRA
Kaj pa bova? Čakali, da vzamejo?

Gledata se.

MIRA
Boljše, da prodava sami.

MATI
Mojih stvari ne boš prodajala!

MIRA
(*ne odgovori*)

MATI
Si slišala?! Ne pustim, da prodaš moje stvari!

MIRA
(*ne odgovori*)

MATI
Nihče mi ne bo vzel hiše!

MIRA
(jo gleda)
Bo, če ne plačaš.

MATI
Ne bodo mi vzeli hiše!

MIRA
In zakaj ti je ne bi?
(hladno)
Ker potem nimaš kam iti?
To nikogar ne briga, draga mamica. Me nisi tako učila? *(pavza, jo gleda)* Nikomur ni mar
za nikogar.

MATI
Si se prišla naslajat, a?

MIRA
Ne.

MATI
Kaj da ne! Kot da te ne poznam!

MIRA
Klavir in pohištvo bova prodali. Vse bova prodali, kar bo kdo hotel kupit.

MATI
Nič ne bova prodali!

MIRA
Kaj pa bova? Čakali, da pridejo in vzamejo?
(tišina, gledata se)

MATI
Prodala ne bom.

Tišina. Gledata se.

MATI
Kaj je ta hrup?

MIRA
Delavci.

MATI

Kakšni delavci?

MIRA
Po klavir so prišli.

MATI
(*emotivno prizadeto*)
Ne bom prodala mojega steinwaya!

MIRA
(*potrpežljivo*)
Kaj pa boš? Čakala, da izgubiva hišo?

MATI
Kaj je ta hrup?

MIRA
Delavci.

MATI
Kakšni delavci?

MIRA
Po pohištvo so prišli.

MATI
Ne bom prodala mojega chesterfielda!

MATI
Kaj je ta hrup?

MIRA
Po srebro so prišli.

Mira stopi k postelji.

MATI
Ne pusti, da vzamejo srebrni servis! V družini je že ...

Mira materi odpenja verižico z vratu.

MATI

Kaj delaš?!

MIRA
Prodali bova.

MATI
Daj nazaj!

MIRA
(ji potegne poročni prstan z roke)

MATI
(obupano)
Daj mi nazaj njegov prstan!

Tišina. Gledata se.

MATI
To je edino ... edino, kar mi je ostalo od njega ...

MIRA
(pripoveduje)
Pred leti sta hoteli hišo obnoviti
Pika
Dela so zastala
Pika

(tišina)

Dolgovi ...
vse kar je vredno ... prodano

Dolgovi niso poplačani.
Vse, kar je vredno, je odšlo.

(tišina)

ni stolov
ni miz
ni omar
ni klavirja
ni porcelana

(tišina)

hiša? uničena
okna? zazidana
omet? odpada

stene?

(tišina)

kupi peska
opeke
material za izolacijo
kante za barvo

vrt? zaraščen
pokvarjen pralni stroj
razbit televizor
razbit radio

(tišina)

Psi.

(tišina)

Veliko psov se klata po vrtu.

MATI
Popravi mi blazino.

MIRA
(ji popravi blazino)

MATI
Že milijonkrat si mi popravila blazino, pa še vedno ne znaš!

MIRA
(jo dvigne v postelji)

MATI
Preklete, saj nisem truplo! Bolj nežno!

MIRA

(se usede)

MATI
Zrahljaj mi blazino!

MIRA
(ji rahlja blazino, se usede)

MATI
Rjuha se je zgubala, ko si me vlekla! Pri nogah je čisto zgubana.
(prijazno)
Jo lahko popraviš?

MIRA
(popravlja rjuho, se usede)

MATI
Popravi mi blazino.

MIRA
(ji popravi blazino)

MATI
Dvigni me!

MIRA
(jo grobo dvigne)

MATI
Preklete, saj nisem truplo! Bolj nežno!

MIRA
(se usede)

MATI
Zrahljaj mi blazino!

MIRA
(rahlja blazino, se usede)

MATI
V noge me zebe.
Mi lahko zaviješ noge v odejo?

MIRA
(ji zavija noge v odejo)

MATI
(prijazno)
Zebe me.

MIRA
(se usede)

Mati nepremično gleda Miro. Mira sedi. Nepremično gleda mater.

MATI
Popravi mi blazino. V vrat me žuli.

MIRA
Ji popravljam blazino.

MATI
Že milijonkrat si mi rahljala blazino, pa še vedno ne znaš!

MIRA
Jo grobo potegnem.

MATI
Preklete, saj nisem truplo! Bolj nežno!

MIRA
Se usedem.

MATI
Mi boš že zrahljala blazino? Ti moram res vse tisočkrat reči?

MIRA
Ji rahljam blazino.

MATI
Rjuha se je zgubala. Pri nogah je čisto zgubana.
(prijazno)
Jo lahko popraviš?

MIRA
Ravnam rjuho.

MATI
Las je v juhi! Tvoj las! Tega ne bom jedla!

MIRA

(zlije juho stran)

MATI

(oštevajoč jo)

Ljubica moja, sem te mar tako učila?

(kot otroku, ljubeče)

Kaj Bogec pravi?

MIRA

(mehanično)

Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga.

MATI

Hrane ...

MIRA

... se ne sme metati stran.

MATI

Ne greš od mize ...

MIRA

... dokler ne poješ do konca.

MATI

Jetra so dobra za kri.

MIRA

Slabo mi je.

MATI

Če boš bruhala ...

MIRA

... boš bruhanje pojedla.

MATI

Hrane se ne sme metati proč ...

MIRA

... dobri Bogec pravi.

MATI

(zadovoljno)

Lepo sem te vzgojila.

MATI

Spet dežuje. Tistih pa seveda tudi nisi poklicala. Da ti odmašijo kanalizacijo.
Vse bo poplavljeno. Spet bo vse poplavljeno.

MIRA

Nisem je jaz zamašila. Sosedova punca je bila. Vložke je metala v WC.

MATI

Kako pa veš? Si vohunila za njo? *(pavza)*

Vložki, pa kaj še! Pesek, Mira! Ta tvoj prekleti pesek! Ti nisem rekla, da pusti hišo pri miru? Ti nisem lepo povedala, da ti ne bo uspelo? Ti nisem potrpežljivo razložila, da v ničemer nisi dobra? Ampak ne, ti ne poslušajš, nikoli ne poslušajš. Vedno moraš trmoglavo vztrajati pri svojem. Siliti naprej s svojimi slabournimi idejami. *(pavza)* Vedno vse pokvariš. Samo poglej, poglej zdaj, kaj si naredila! Samo poglej, v kakšnem živiva! Vse, kar bi morala narediti, je, da jih pokličeš, da pridejo in odmašijo. Pa še tega ne znaš! Vse trohni!

MIRA

Misliš, da jih zebe, ko spijo zunaj?
Misliš, da jih zebe, ko dežuje?

MATI

Naj kar trohni, a? To si misliš, a?

MIRA

Poslušaj, kako zavijajo. Gotovo jih zebe. Gotovo jih zebe, ko dežuje.

MATI

Vsa ta prekleta vlaga! In vse zaradi tebe!

MIRA

(jo pogleda, prijazno)

Nisem je jaz zamašila. Sosedova punca je bila. Vložke je metala v WC.

MATI

Sosedova punca sploh še nima menstruacije. Koliko je stara? Dvanajst? *(pavza)* Ti si bila, nihče drug kot ti! Vedno si bila ti! Prekleti dež že leta spira ta tvoj prekleti pesek v kanalizacijo!

(tišina)

Pobira me od vlage. Po nogah me trga od vlage. *(pavza)* Ni dovolj, da sem hroma?
Moram dobiti še artritis?

MIRA

(mirno)

Ne bi opazila razlike. Tako ali tako nič ne čutiš. *(pavza)* Njih pa zebe, gotovo jih zebe, ko dežuje.

MATI

Ti mi že ne boš govorila, kaj čutim in česa ne čutim!
Popravi mi blazino.

MIRA

(ji popravi blazino)

MATI

Že milijonkrat si mi popravila blazino, pa še vedno ne znaš!

MIRA

(jo grobo potegne)

MATI

Preklete, saj nisem truplo! Bolj nežno!

MIRA

(se usede)

MATI

Zrahljaj mi blazino!

MIRA

(vstane, ji rahlja blazino)

MATI

Rjuha se je zgubala, ko si me vlekla! Pri nogah je čisto zgubana.

(prijazno)

Jo lahko popraviš?

MIRA

(vstane, jo gleda)

MATI

(se prijazno nasmehne, kot v opravičilo)

Pri nogah me žuli.

MIRA

(jo gleda, hladno)

Saj ne čutiš nog.

MATI

(zasika)

Ti mi že ne boš govorila kaj čutim!
Poravnaj rjuho!

MIRA
(odgrne odejo, ravna rjuho)

Materi se je spalna srajca povzdignila do stegen, kaže gole noge.

MATI
(jo gleda)

Mira poravna rjuho. Hoče pokriti mater. Opazi njene gole noge.

MIRA
Da te ni sram! Takole vsem kazat gole noge!

Mira ji naglo potegne spalno srajco do gležnjev in jo pokrije.

MATI
(se privzdigne v postelji, zadovoljno gleda Miro)
A nog mi pa ne boš zvezala? Jaz sem ti jih pa, saj nisi pozabila, kaj ne?
(z užitkom)
Kot kakšna potrebna krava ...

MIRA
(mehanično)
Sem ležala na postelji s široko razkrečenimi golimi nogami. S spalno srajco povzdignjeno do pasu. Brez spodnjih hlač.

MATI
(z užitkom)
Odeja je ležala na tleh ...

MIRA
(mehanično)
... bilo je poletje. Bilo je vroče.

MATI
(z užitkom)
Stopila sem v sobo. Zagrabila sem te za lase. Zvlekla sem te iz postelje. Ovila sem si tvoje lase okoli roke. In vlekla. In brcala sem te. Direktno v trebuh sem te brcala.
In župnik je rekel ...

MIRA
(mehanično)
... da mi je pregreho treba izbit iz glave dokler sem še mlada.

MATI
Sem mu morala povedati. In župnik ...

MIRA
(mehanično)
... se je strinjal, da mi noge vsak večer zvežeš z vrvjo.

MATI
Župnik je bil pameten mož.

MIRA
(ji da skodelo z juho)

MATI
(z žlico vrti po skodeli)
Nisem lačna.
(pogleda Miro, jezno vrže žlico na tla)
Las je v juhi! Tvoj las! Tega ne bom jedla!

Mira odhaja.

MATI
Takšna ne greš ven! Lase si spni!

MIRA
Ne grem ven. Samo v hišo jih bom spustila.

MATI
Si nora? Bolhe imajo!

MIRA
Prav je, da jim dava dom.

MATI
Si nora? Smrdijo!

MIRA
(ne odgovori)

MATI
Si nora? Umazani so!

MIRA

Zunaj so. Zebe jih. V hiši je toplo. *(jo gleda)* In hiša je dovolj velika, da se ne boš spotikala čeznje.

Tišina. Gledata se.

Mira odpre vrata. Vstopita dva moška. Precej zanemarjena.

MIRA

No, fantka moja, pa smo doma.

Obrne se k njima, z nasmehom. Nezaupljiva sta. Umakneta se k steni.

MIRA

Nikar se me ne bojta.
(poskuša pobožati psa 1)

PES 1

(se prestrašen umakne)

MIRA

No, no, je že v redu. Razumem. Privaditi se me moraš, kajne? Je čisto normalno, da se bojiš. *(pavza)* Malo nezaupljiv, kajne? *(pavza)* Zapuščen, kaj?

Gledajo se. Pes 1 se stiska ob steno. Izgleda, kot da bo ob najmanjši nevarnosti Miro ugriznil. Pes 2 z zanimanjem opazuje Miro. Mira gleda. Zdaj enega. Zdaj drugega. Nasmehne se.

MIRA

Nič ne skrbita. Lepo vama bo pri meni. Srečna bosta.
(tišina)

Lahko bosta tekala okoli ... celo vsak svojo sobo bosta imela. In veliko igrač.
(tišina)

Nič se ne bojta. *(pavza, gleda ju)* Pridna fantka, moja lepa pridna fantka. Sta lačna? Nekaj vama prinesem ... takoj vama nekaj prinesem ... jesti morata ... veliko morata jesti ... da zrasteta ... da bosta močna ... *(se približa psu 1, ta se prestrašen umakne)* Joj ... se še vedno bojiš? Nič se ne boj ... ne bom vaju tepla ... nikoli ne bom slabo ravnala z vama ... taka pridna fantka ... moja lepa, pridna fantka ...
(nežno)

Bosta videla, pri meni bosta imela topel dom ... čas rabita, saj vem ... počasi mi bosta zaupala ... ja, ja, naučiti se morata zaupati, ponovno zaupati ... niso vsi ljudje slabi, vesta ... še malo, pa se ne bosta ničesar več bala. Obljubim. Nihče ne bo grdo ravnal z vama. Imela bosta hrano. Dovolj hrane. In nežnost ... Vse bo še dobro.

(gre k vratom, prijazno)

Pokazala vama bom, kje bosta spala. Pridita! Pridita! Kar sem, kar sem, fantka ...

PES 1

(začne prestrašeno bevskati, umika se stran od vrat)

MIRA

Daj no, srček ... saj te ne podim stran. Samo tvojo sobo bi ti rada pokazala. Lepo, varno mesto, kjer si boš lahko odpočil.

(se mu približa, ga poskuša pobožati)

Lepa je, tvoja soba. Zelen pod ima. In pisano pregrinjalo na postelji. In igrače, veliko igrač ... pridi, nič se ne boj ... boš videl, koliko igračk te čaka ... joj, kako se boš lahko igral ... *(pes 1 se praska, bevška)* takoj jutri vama bom kupila ovratnici proti bolham ... no, zdaj pa pridita, le pridita ... v kuhinji je še malo juhe ... no, pridita ...

MIRA

Moj mali otročiček si, kajne. Pogledj, pogledj kaj sem ti kupila ... Knjigo! Saj rad bereš, kajne? Rad čitaš?

Psa se zdolgočaseno sprehajata po sobi.

MIRA

Vama je soba všeč? Saj vaju ne zebe, ponoči, kaj? V omari je še nekaj dodatnih odej ... Zima prihaja. Nova plašča vama bom morala kupiti. *(pavza)* Naj vama preberem pravljico? Ne bom zahtevala, da se jo naučita na pamet ... da znova in znova prepisujeta vrstico za vrstico ... Vesta kaj ... razmišljala sem ... morala bi imeti kakšen konjiček ... bi rada imela kakšen konjiček? Se naprimer ukvarjala s športom? ... ali pa ... vesta kaj! Stene bi lahko prebarvali! Kaj ne bi bilo lepo, če bi imeli vse stene v barvah! Kaj pravita, a? Rumeno za eno sobo ... modro in rdečo za drugo ... to bi bilo krasno, kaj ... naj pobarvamo?

Psa sta tako zdolgočasena, da se začneta pretepati.

MIRA

Takoj nehajta! Sta slišala? Takoj nehajta! Še poškodovala bosta drug drugega! *(ju spravi narazen)* Rada se morata imeti. Skrbeti morata drug za drugega. *(k psu 2)* Saj nočeš poškodovati svojega bratca, kaj? Zdaj sta družina, skupaj morata držati. *(razmišlja)* Mogoče bi se morala ukvarjati z umetnostjo. Bi se rada ukvarjala z umetnostjo? Se naučila igrati kakšen inštrument? Ali pa plesati? ... *(k psu 2)* Kaj praviš, bi šel v glasbeno šolo ... se učil igrati ... kitaro, naprimer? ... *(pes 2 ni navdušen)* Morda bi pa rajši slikal? Prepričana sem, da bi bil dober slikar ...

Pes 1 kašlja. Suh kašelj.

MIRA

(se obrne k materi, zaskrbljeno)

Prehladil se je. Težko diha. Celo noč joka. Verjetno ga bolijo ušesa. Bojim se, da ima hudo ušesno vnetje. Če ne bo boljše, bova morala k zdravniku.

MATI

Za jesti nimava, ti boš pa ščene vozila k zdravniku!

MIRA

Aqua Marin raztopino morske soli sem kupila. V lekarni so mi rekli, naj mu dam zvečer po kopanju po eno kapljico v vsako nozdrv. Potem mora dobro izpihat nos in potem mu moram vkapat še nekaj kapljic v vsako uho. Farmacevt je rekel, da so nos in ušesa povezani ... vse je povezano, veš. Moram pazit, da mu ne gre voda v ušesa, ko mu perem glavo. In da mu lase posušim s fenom. Ko sem v lekarni vse razložila, kako je z njim, je farmacevt rekel, da je verjetno nagnjen k prehladam. Tega se ne da preprečit. Nekateri so enostavno bolj nagnjeni k prehladam kot drugi. In farmacevt je rekel, da če se mu nos ne bo odmašil, naj pridem po Olynth kapljice ... So močnejše, veš.

MATI

Greš ven?

MIRA

Na sprehod jih peljem. Tako grozno je, da so morali bit ves ta čas zaprti v hiši ... zaradi tega groznega vremena ... ampak se je le zvedrilo, le zvedrilo ... zunaj je tako lep dan ...

(tišina, gleda voziček)

Veš kaj, voziček bom pa odpeljala ... skoraj nič ga ne uporabljaš in vse preveč prostora zavzema.

(odpelje voziček)

MIRA

(nosi aluminijasto skledo, krožnike in konzerve s pasjo hrano)

Si lačna? Juho sem skuhala.

MATI

Iz tega ne bom jedla. Kje so moji krožniki? Kaj si naredila z mojimi porcelanastimi krožniki?!

(pavza)

Psom daješ meso, meni pa mastno, hladno vodo!

Mira se veselo obrne k psoma.

MIRA

(evforično)

Hiša mora biti vesela! Hiša mora biti polna otrok! Poglejta, koga sem vama pripeljala!

Mira odpre vrata. Vstopi ženska.

MIRA

Pred trgovino je bila ... *(nežno gleda žensko)* ... čisto sama ... pa sem jo pobožala ... in potem me je spremljala vse do doma.

Ženska se radovedno razgleduje po sobi. Pride do Mire in se podrgne obnjo . Mira jo boža.

MIRA

(nežno)

Paše ti malo nežnosti, a ne, ljubica? Ja, paše ti, da te ima nekdo rad, a ne? *(pavza)* Kaj ni božanska?! *(pes 1 se umakne, Mira v smehu)* Pa ne, da se nje tudi bojiš?

Mira položi krožnike s pasjo hrano na mizo. Psa planeta po hrani.

MIRA

Všeč ste si.

PSICA

Vuf!

MIRA

(jo poboža)

Zdaj moram pa k mami... ne smete biti jezni, ker vas ni prišla pozdravit. Ne more iz postelje, ubožica ... je hroma. Prometna nesreča.

Psu 1 se hrana zaleti. Začne kašljati.

MATI

Utišaj že ta svoja prekleta ščeneta!

MIRA

(se obrne k materi)

Na sprehod gremo. *(jo pogleda, se nasmehne)* Se ti zdi krilo prekratko?

MATI

Grdo je, tako kratko krilo, na tako krive noge.

MIRA

(si potegne krilo više)

Lepo, da ti je všeč.

MATI

Lase si spni! Boš že videla, kaj te čaka, če greš takšna ven!

MIRA

(si odpenja gumbe na srajci)
Lep dan je. Tako toplo je zunaj.
Krilo res ni prekratko?

MATI
Krive noge imaš, veš. Grdo je, tako kratko krilo na tako krive noge.

MIRA
Lepo, da ti je všeč. Bala sem se, da je mogoče malce preveč kratko.

MATI
Vse to zato, ker sem ti vzela punčko? Ker sem ti vzela tisto porcelanasto balerino? Za tvoje dobro je bilo! Da bi bila ti balerina? Da bi kazala svoje gole, grde, debele, krive noge? Pa kaj še! *(z gnusom)* Razkazovati svoje male, grde, debele, krive noge pred celim svetom! Kakšna misel!

(tišina)
Samo poglej se! Samo poglej te noge! Noge na X imaš! Še vedno imaš debele, grde, krive noge!

(se smeje, se umiri)
Kje si pa že videla balerino s krivimi nogami? Najboljša stvar, ki sem jo kadarkoli naredila zate je, da sem vrgla stran tisto neumno, plešočo punčko.

Mira ji da skledo v naročje. Jo poljubi na lice.

MIRA
Pridemo kmalu.

Odhaja.

MATI
(vrže pločevinasto skledo na tla, juha se razlije)
Iz tega ne bom jedla! Kje so moji krožniki! Kaj si naredila z mojimi porcelanastimi krožniki!

Mira se obrne. Pobere skledo. Odloži poleg postelje na tla. Pes 1 skoči in pohlepno liže juho s tal.

MIRA
Tu bom pustila, če boš kasneje hotela še malo pojest.

Tišina. Gledata se.

MIRA
O poglej, saj si vse pojedla! Bi še malo?

MATI
(jo gleda, ne odgovori)

MIRA
Bi rajši počakala na večerjo?

Tišina, gledata se.

MIRA
Boš čaj? Jasminov? Tega imaš rada, kaj ne?
(odide)

Ženska se guga na stolu. Opazuje moška. Začne se smejati.

MOŠKI 2
Kaj se smeješ?

ŽENSKA
Pasjo hrano ješ.

MOŠKI 2
(neha jesti)
In kaj je tu smešnega?

Ženska skomigne z rameni. Še vedno se smehlja. Moški 2 odrine krožnik, se z rokavom obriše okoli ust. Moški 1 strese preostalo hrano na svoj krožnik. Pogleda žensko.

MOŠKI 1
(željno)
Ti ne boš?

Ženska odkima. Moški 1 pohlepno vzame njen krožnik, postavi izpred sebe. Je. Cedi se mu po bradi. Briše si usta z rokavom.

MOŠKI 2
(k moškemu 1)
Nehaj!

MOŠKI 1
Če sem pa lačen!

MOŠKI 1 se baše s hrano. Cmoka.

ŽENSKA

(si ogleduje porcelanaste balerine)

PES 1

(vzame porcelanasto balerino v roke in si jo ogleduje)

ŽENSKA

(se usede, pripoveduje)

Beograd. Ženska živi s hromo materjo v kleti razpadajoče hiše. Hiša-polna psov.

MIRA

(vstopi, postavi juho na mizo, vidi psa 1, jezno)

Kaj delaš! Kako si drzneš dotikati se mojih stvari! Nazaj daj, takoj daj nazaj!

PES 1

(ustrashi se, spusti balerino na tla, ta se razbije, se prestrašen umakne, zaleti se v polico, več balerin pade na tla in se razbije)

MIRA

Stran! Marš stran! Izgini! Da te ne vidim!

PES 1

(cvili, se umika)

MIRA

Kaj?! Zdaj boš še rekel, da ti je žal? Kot da nisem videla, da si zanalašč!

(ga napade, ga vleče za lase, pes obupano cvili)

Da te ni sram! Preklete malo scene! Povabila sem te v hišo, ti mi pa takole uničuješ dom!

Kaj je narobe s tabo? Zakaj si tak?! Zakaj si tak, a? Ničesar ne spoštuješ! Da te ni sram, takole uničevati moj dom! Ven greš! Pri tej priči te bom vrgla ven!

(ga vleče proti vratom)

MATI

(posmehljivo)

Mira, Mira.

MIRA

Se ustavim, spustim psa, obrnem se k materi.

PES 1
Ritensko se umikam.
(*se usede*)

PES 2
Z zanimanjem spremljam prizor.
(*se usede*)

(*tišina*)

MIRA
(*pripoveduje*)

Otrok se ustavi. Sunkovito se ustavi. Njegova roka se iztrga iz materine roke.

Otrok se skloni k tlom. Otrok nekaj pobira s tal.

Mamica, poglej, rdeča mravlja!

Mati gleda otroka, hladno. Mati ne odgovori.

Otrok reče:

Nesla jo bom čez cesto, da jo ne povozi tovornjak.

Otrok se nasmehne.

Ženska zagrabi otrokovo roko. Hodi hitro. Otroka vleče za seboj.

Otrok zakriči. Maha z roko. Mravlja pade na tla. Otrok pohodi mravljo.

Otrok pohodi rdečo mravljo.

Otrok joka.

Otrok iztegne roko proti ženski. Otrok gleda žensko.

Ugriznila me je!

Otrok joka.

Ženska ne odgovori. Zagrabi otrokovo roko. Hodi hitro. Vleče otroka za seboj.

Otrok se opoteka. Ženska hodi hitro.

Otrok ne joka več.

Prečkata cesto. Otrok vidi psa. Otrok se hoče ustaviti. Iztegne roko proti psu.

Ženska močnejše zagrabi otroka za roko. Skloni se k njemu. Reče:

MATI

Ti nisem rekla, da pusti pse pri miru?! Umazani so!

MIRA
(*se obrne k materi, prijazno*)

Psica je preveč sladkarij ... potem pa težko kaka ... morala bi kakat enkrat na dan, zjutraj, po kosilu, ali pa po večerji ... pa po tri dni ne kaka ... ima trebušček čisto napet ... potem pa joka, ko kaka ... verjetno jo peče ... niso hemeroidi, je rekel zdravnik ... da naj jo namažem s Pavlovičevo mastjo, je rekel, da bo pomagalo ... dajem ji tudi po košček neolupljene jabolke trikrat na dan ... in sok iz sveže izcejene pomaranče ... ampak če ne bo pomagalo, res samo v skrajnem primeru, ji bom morala dat glicerinske kapljice in rastlinski laksativ ...

MATI

Da te ni sram! Njim daješ meso, meni pa mastno, hladno vodo!

MOŠKI 1

(začne lajati, lajež preide v kašelj, suh kašelj)

MIRA

Ne vem, ali ne bi bilo boljše zanj, da ostane doma ... še vedno je malo prehlajen ... ampak, verjetno mu ne bo škodilo, da gre malo na svež zrak ... toplo je zunaj ... ves čas ga bom držala na vrvi ... mu ne bom pustila, da teče, da se ne prepoti ... Sem kupila vitaminski sirup Pikovit, pravijo, da po ena kavna zlička na dan poviša odpornost ... še vedno ne gre na stranišče, ko kaka ... veš, ni še prilagojen na hišo ... ampak zdravnik pravi, naj se nič ne sekiram, da je to normalno ... Veš, od nedavno se ponoči čez glavo pokrije s kovtrom ... teme se boji ... pa mu tega ne smem pustit, ker se pod kovtrom preznoji ... potem pa, ko ponoči brca in se premetava, se vedno odkrije ... tako se lahko prehladi ... psica se pa vsako noč zbuja ... žejna je, dehidrirana ... potem pride pa k meni v posteljo, ker ne more nazaj zaspat ... nekaj časa sem ji dajala pit pred spanjem ... pa se potem ponoči vseeno zbudi, ker mora lulat ...

MATI

Vse to zato, ker sem ti vzela tisto punčko? Ker sem ti vzela tisto porcelanasto balerino, a? Zato, ker sem posekala prekleto jalovo češnjo? Da bi bila ti balerina! S temi krivimi nogami! Je že prav, da sem vrgla stran tisto roza oblekico. S tistimi neumnimi roza volančki! Prav sem imela. Prihranila sem ti razočaranje. Samo pomisli, balerina s krivimi nogami. Smešna si bila. V tisti roza oblekici. Je že prav, da sem jo sežgala. Oba sta bila smešna. Če se samo spomnim, kako te je opogumljal!
Da boš ti balerina! Pa kaj še!

MIRA

Ne morejo več bit skupaj v sobi ... ves čas se kregajo ... pa saj razumem, veliki so že, vsak svoj prostor potrebujejo ... hotela sem te vprašat, če bi bila psica lahko tu, s tabo v sobi ... pa vem, da te moti njen vonj, še posebej, ko se goni ... ti rabiš svoj mir in tišino, oni so pa tako živahni ... razmišljala sem, da bi preuredila klet ... ti bi se potem lahko preselila v klet ... psica pa bi lahko bila v tvoji sobi ... res rabi sobo ... svoj prostor ...
(ljubeče) tako hitro je zrastle ... prava mlada dama je že ...

MATI

Ne bom živela v kleti zaradi tvoje prekleto psice!

MOŠKI 1

(začne lajati, lajež preide v kašelj, suh kašelj)

MIRA

Ne boš jedla?

MATI

Si slišala, kaj sem rekla? Ne bom šla v klet! In iz tega ne bom jedla! Kje so moji krožniki!
Kaj si naredila z mojimi porcelanastimi krožniki! Tvoja prekleta ščeneta jedo iz mojih porcelanastih krožnikov!

MIRA
(prijazno)

Ne bodi no tako ljubosumna. Porcelanaste krožnike sva prodali. Da sva lahko obdržali hišo. In klavir sva prodali. In pohištvo sva prodali. Vse sva prodali. Da lahko skrbim zate. Da lahko pazim nate. Da si lahko ostala doma in te niso dali v dom. Saj se spomniš, kajne?

Mira položi skodelico čaja na stol, toliko stran od postelje, da mati ne more doseči. Tišina. Mira odide.

MATI
(kriči)
Ne bom čaja! Sok bom! Jabolčni sok bom!

Razbijanje po vratih.

MOŠKI 2
Pa kaj za vraga se vi greste! Več kot petnajst psov maste zaprtih v stanovanju! Ta smrad je neznosen! In hrup! Mi tega ne bomo več prenašali!

MIRA
Čisti so in čisto tiho. Lepo se obnašajo.

MOŠKI 1
Da se lepo obnašajo, da so čisti, da so tiho?! Po cele noči zavijajo! Jaz imam službo, vsak dan moram ob šestih vstat, vaši psi pa celo noč zavijajo!

MIRA
Samo eden kdaj pa kdaj zalaja. Bolan je. Ušesa ga bolijo.

MOŠKI 2
Če jih ne daste stran bomo poklicali Društvo proti mučenju živali!

MOŠKI 1
In sanitarno!

MOŠKI 2
In sanitarno! Obljubim vam, da bomo! Takole mučit uboge živali! Petnajst psov zapret v hišo!

MOŠKI 1

Pa da odmašite kanalizacijo! Vse je poplavljeno!

Mira vstopi v sobo. Nosi jabolčni in pomarančni sok. Mati se smehlja.

MATI

(prijazno)

Saj si slišala, a ne, da ti bodo pse vzeli. Nečloveško je. Proti zakonu je.

(počasi)

In ko bodo prišli, jim bom vse povedala. Zapri te bodo.

(tišina)

Ščeneta ti bodo pa vzeli!

MIRA

(mirno)

Si že povedala.

MATI

Pa kaj potem, če sem že povedala. Imam rada to besedo. Vzeli. Tako mehko in prijetno zveni. Človeka prav pomirja, se ti ne zdi?

(navdušeno)

Vzeli ...

Vzeli ...

(črkuje)

V z e l i ... v z e - l i ...

Vzeti, vzamem, vzameš, vzame, midva vzameva ... midve ... *(pogleda Miro)* ... a je za ženski spol tudi vzameva?

MIRA

(ne odgovori)

MATI

Midve vzameva, vzameva, vzameva ... Vzameva je, ja, ja ... no, midve vzameva, vidva vzameta in onadva vzameta ... Mi vzamemo, vi vzamete in oni vzamejo ... Ja kje je pa vzeli?

(pogleda Miro)

Mira, kakšna oblika je vzeli? Je to prihodnjik? Ja, ja, bo že prihodnjik. Bližnji prihodnji čas.

(mirno in spravljlivo)

Vzeli ti jih bodo. DPMŽ. Društvo. Proti mučenju. Živali.

In vzeli te mi bodo. DPMM. Društvo. Proti mučenju. Mater.

Daj mi sok!

MIRA
(da pomarančni sok materi)

MATI
Jabolčni sok sem rekla.

MIRA
Ne, draga mamica, pomarančni sok si rekla.

MATI
Jaz že vem kaj, sem rekla! Jabolčni sok sem rekla!

MIRA
Praviš, da nisi žejna?

MATI
Rekla sem jabolčni sok!

MIRA
Res ne boš?

MATI
Bom! Jabolčnega!

MIRA
No, kakor hočeš. Povej, ko boš žejna.

MIRA
(pije jabolčni sok)

ŽENSKA
Zaspal ji je v naročju. Gledal jo je. In težko je dihal. Božala ga je po glavi. Tresel se je. In težko je dihal. Bruhal je. In potem je zaspal.

MIRA
Zaspal mi je v naročju. Gledal me je. In težko je dihal. Božala sem ga po glavi. Tresel se je. In težko je dihal. Bruhal je. In potem je zaspal.

MATI
Lepo moraš skrbeti za svoje otroke, draga moja. Če dobi otrok temperaturo, mora zdravnik ugotoviti, ali gre za bakterijsko ali za virusno infekcijo. V primeru virusne infekcije, če se ne pije antibiotik, se mora dajati po ena kavna žlička sirupa Febricet, v razmiku najmanj štirih ur, da se zbije temperatura. Če je temperatura zelo visoka in Febricet ne pomaga, moraš otroku dati po eno kavno žličko sirupa Brufen. Če je otroku

potrebno ponovno dati Brufen, mora to biti v razmiku najmanj šestih ur. Če pa je vzrok povišane temperature bakterijska infekcija, ponavadi pomaga antibiotik, pa temperature v večini primerov ni potrebno zbijati, ker pade sama, ko se antibiotik začne jemati. Najboljši antibiotik je sirup Amoksiklav forte, ki se daje po eno kavno žličko vsakih osem ur.

ŽENSKA

V vrtu je bilo meso. Jedel ga je. Potem je pa zaspal.

MIRA

(pogleda žensko, zgroženo)

Zaspal mi je v naročju. Gledal me je. In težko je dihal. Božala sem ga po glavi. Tresel se je. In težko je dihal. Bruhal je. In potem je zaspal.

MATI

(smeh)

Hočeš reči, da je crknil? Krasno, eno ščene manj! In glej, da se znebiš mrhovine!

MOŠKI 2

(k ženski)

Ga je pokopala ali nagačila?

MIRA

Pokopat ga moram.

MATI

Kaj boš zgubljala čas! V smetnjak ga vrzi! Toliko hrupa zaradi enega samega cucka. Pa kaj potem, če je crknil! Saj jih imaš še štirinajst! Ko bi vsaj vsi pocrkali! Da moram na stara leta prenašati smrad umazanih ščenet! Njihovo gnusno cviljenje in hropenje! Ko se naskakujejo v moji hiši! Slišiš?! Moji hiši!

(se umiri, gleda Miro)

Sicer pa ti jih bodo tako ali tako vzeli.

In tebe bodo tudi vzeli ... *(se smeje)*

MIRA

(ne odgovori)

MATI

(prijazno)

Si slišala, a ne, da ti bodo pse vzeli. Proti zakonu je.

(počasi)

In ko bodo prišli, jim bom vse povedala. Zaprli te bodo.

Tišina. Gledata se.

ŽENSKA

Psa sta v Washingtonu tako hudo ranila 87-letno žensko na invalidskem vozičku, da je na kraju dogodka podlegla poškodbam.

Živali sta last žrtvine hčere, ki se mora sedaj skupaj s partnerjem zaradi povzročitve smrtonosnih poškodb iz malomarnosti zagovarjati pred sodiščem. V primeru obsodbe jima grozi do 20 let zapore.

Po navedbah policistov sta psa napadla žensko v hčerini hiši. Hči pa je policistom sprva dejala, da sta njeno mater napadla tuja psa, ki da sta vdrla v njeno hišo.

http://www.delo.si/index.php?sv_path=41,1735,88777

MOŠKI 2

Se ti ne zdi, da ti manjka malo domišljije?

ŽENSKA

(gleda porcelanaste balerine)

Celo Labodje jezero ...

MOŠKI 2

Misliš, da je dovolj, obleč strgane kavbojke in pred štacuno fehtat za denar? *(pavza)*

Klošarka tako malo za hec, ob nedeljah? Probavaš nove stvari, malo brskaš po smetnjakih? Je to nek tvoj nov način? Inspiracija za novo zgodbo?

ŽENSKA

(ne odgovori)

MOŠKI 2

Moraš res krast tuja življenja? Koga vse si še citirala tu notri?

ŽENSKA

(ne odgovori)

MOŠKI 2

Se ti ne zdi, da je ... kako naj rečem ... žalostno? Malo preveč senzacionalno? Moralno oporečno? Takole vdreti ženski v hišo, da dobiš zgodbo?

ŽENSKA

Kaj pa ti delaš tu?

MOŠKI 2

Na vsako vprašanje odgovor. Pa misliš, da res lahko na vse odgovoriš? Ti ... obiskovalka v življenju drugih ... vstopiš ... in izstopiš, ko tebi paše. *(pavza)* Drama! *(pavza)* Nekateri od nas v tej drami živimo, draga moja. *(jo zgrabi za roko)* Povej no, te rajca občutek moči? Ti kdaj pride, ko odločaš o usodah drugih?

ŽENSKA

(skuša iztrgati roko)

Boli me!

MOŠKI 2

Oh, kako smo občutljivi ... hotela si se igrat ... so stvari s katerimi se ne smeš igrat ... če se pa že igraš ... plačaj ceno. *(pavza)* Ena stvar je pomembna, ljubica. Ljudje imajo čustva. Ker imajo čustva, jih lahko prizadeneš. Ko jih prizadeneš, lahko postanejo maščevalni. Lahko ubijejo.

MATI

Lase si spni!
Taka ne boš hodila okoli!

MIRA

(se obrne k materi, prijazno)
Se ti zdi krilo prekratko?

MATI

(počasi, premišljeno)
Krive noge imaš, veš.

MIRA

(si potegne krilo še višje)

MATI

Grdo je, tako kratko krilo na tako krive noge.

MIRA

(se nasmehne)
Lepo, da ti je všeč.

MATI

(se hihita)

In če samo pomislim, da si hotela postati balerina. S temi krivimi nogami!

(se zresni)

Je že prav, da sem vrgla stran tisto roza oblekico. Je že prav. Sem ti prihranila ponižanje.

Samo pomisli, balerina s krivimi nogami.

(se hihita)

Smešna si bila. V tisti roza oblekici. Z neumnimi roza volančki.

Je že prav, da sem jo vrgla stran.

MIRA

V hišo jih bom spustila.

Zebe jih, zunaj.

MATI
Si nora?
Bolhe imajo!

(tišina)

MATI
Si nora?
Smrdijo!

ŽENSKA
Pogleda mater. Nežno.

MIRA
(pogleda mater, nežno)

MATI
Pse ti bodo pa vzeli.

MIRA
Si že povedala.

MATI
Vzeli. Prihodnjik. Bližnji prihodnji čas.
(mirno in spravljivo)
Vzeli ti jih bodo.
Društvo. Proti. Mučenju. Živali. Bodo! Bodo! Bodo!
(tišina)
Če ti jih ne bodo sosedje prej zastrupili.

MIRA
Ne spuščam jih ven.

MATI
Saj jih razumem. Prav dobro jih razumem.
(tišina)
Ko bi vsaj pocrkala ta tvoja ščeneta! Da moramo prenašati to dretje in smrad!

(tišina)

MATI
Kujaš se, a? Nočeš se pogovarjati z mano, a? Si jezna, ker sem rekla, da ti jih bodo vzeli?

(spravljivo)
Človeški bodo. Kužkom ne bo nič hudega. Lepo jih bodo podavili. Nežno, z občutkom.
(vzdihne)

Komu pa je danes še do navadnega cucka.

MIRA
(ne odgovori)

MATI
Veš, danes je cenjena samo pasma ... čista kri ...
(smeh)

S preverjenim pedigrejem!
(se umiri)

No, hecala sem se, veš ... ne bodo jih zadavili ...
(prijazno)

Danes cuckov ne davijo. Uspavajo jih. To pa ne boli. Lepo mirno zaspančkajo. In sploh ne opazijo, da jih več ni. Gredo pa, pa. Pa, pa. Pa, pa.

(zelo prijazno)

Tvoja ščeneta bodo srečna zaspala. In odletela v pasja nebesa.
(smeh)

Ja, ja brez dvoma v nebesa.
(se zresni)

Ker so v življenju trpela.

Mati vzdihne in se spokojno spusti na blazino. Gleda Miro in se blaženo smehlja.

MATI
(zapoje)

Blagor ubogim, kajti njihovo je nebeško kraljestvo.

(se nagne proti Miri, kot da hoče potolažiti prijateljico, kateri je umrla zlata ribica)

Takšna pernata krilca jim zrastejo in roza oblekico dobijo. Svileno roza oblekico. Z roza volančki. Kot balerine. In odplešejo v nebesa. Kot majhni frfotajoči roza oblaki.

ŽENSKA

Pse ji bodo vzeli.

MATI
A greš ven?

MIRA
(ne odgovori)

MATI
Takšna ne greš ven!

Spni si lase!

ŽENSKA

Obrne se. Gleda mater. Dolgo se gledata.

MIRA

(počasi, prijazno)

Me boš ostrigla?

Me boš ostrigla čisto na kratko?

(vdano)

No, pa daj. Škarjice so v predalu.

(gleda mater)

No, bo kaj?

Vstani, vzemi škarjice in me ostriži.

MATI

Grdo je, tako kratko krilo na tako krive noge.

MIRA

Pusti zdaj noge! Boš vstala in vzela škarjice ali ne?

MATI

Takšna ne greš ven! Ne boš mi delala sramote pri ljudeh!

(prijazno)

Kje so škarjice!

MIRA

(mehanično)

V predalu.

MATI

Prinesi mi jih!

MIRA

(gre k predalu, vzame škarjice, jih odloži na mizo in obstoji)

MATI

Daj mi jih!

Gledata se.

MIRA

Vzemi si jih.

Gledata se.

MIRA

(s sočutjem)

Oh, uboga mamica! Čisto sem pozabila, da ne moreš hodit. Hroma si.

(prijazno)

Hočeš, da jaz tebe postržem?

MATI

(prestrašeno)

Pusti me!

MIRA

(približuje se ji s škarjicami)

Tako lepo na gobico te bom postrigla. Boš videla, kako boš lepa.

(sede na posteljo)

MATI

(se poskuša umakniti)

MIRA

Skloni glavo!

MATI

(se skuša umakniti)

Pusti me!

MIRA

Pri miru bodi! Hočeš, da te urežem?!

(ji striže lase)

(spusti njeno glavo, jo zadovoljno gleda)

MATI

(sovražno)

Hudobna si!

MIRA

Nikar tako! Kaj ne skrbim zate? Te umivam, ti menjam plenice, te hranim, ti strižem lase,
nohte ...

(jo gleda)

Pokaži mi roke!

MATI

(prestrašeno skrije roke za hrbet)

MIRA

Pokaži mi roke, sem rekla!

MATI
(jo prestrašeno gleda)

MIRA
Tako mi pokaži roke!

Gledata se, mati iztegne roke proti Miri.

MIRA
(jezno)
Kolikokrat sem ti rekla, da si ne grizi nohtov?!

Mati poskuša naglo skriti roke, Mira jo zagradi za roko in ji začne besno striči nohte.

MIRA
Ne poslušaj! Nikoli ne poslušaj! Kolikokrat sem ti rekla, da ne grizi nohtov, a? No kolikokrat?

Jo strese, mati prestrašena jeca.

MATI
Ne do živega, Mira! To boli! Prosim, ne striži do živega!

Mira ji striže nohte. Mati stoka, poskuša izvleči roko.

MIRA
(spusti njeno roko)
Na! Da si boš zapomnila!

Mati umakne okrvavljene roke. Stoka.

MIRA
In glej, da ne umažeš rjuhe!

MATI
(zasika)
Hudobna si!

Mati jo besno in prestrašeno gleda.

MIRA
(hladno)
Še na nogah ti jih moram postrič.
(se ji približuje)
Ne smeš ležat takole zanemarjena.

MATI
(prestrašeno)
Pusti me!

MIRA
(se ustavi)
Prav imaš. Čista izguba časa. Nog ne čutiš.
(odloži škarjice)

(tišina)
(gledata se)

MIRA
Jih slišiš, kako zavijajo tam zunaj?
Lačni so.

(tišina)
(gledata se)

MIRA
Lačni so, tam zunaj.

(tišina)

MIRA
(odhaja k vratom)

MATI
Mira ...

MIRA
(se obrne)

(tišina)
(gledata se)

MATI
(prestrašeno)
Mira, ne spuščaj jih v hišo.

(gledata se)

**Na oder pridejo scenski delavci. Odnášajo porcelanaste balerine. Odstranijo polico s stene.*

Odnašajo. Mizo. Stole. Čistijo oder.

*MATI

Utišaj že ta svoja prekleta ščeneta!

*MIRA

Ponoči sem vstajala. Stala sem ob tvoji postelji. Gledala sem te. Bila si lepa. Celo smehljala si se. V snu. Hotela sem k tebi v posteljo. Hotela sem te objeti. Hotela sem, da se zbudiš in mi rečeš, da me imaš rada.

*MATI

Pokrij me, zebe me!

*MIRA

Ampak ti ne znaš imeti rada.

*MATI

(se hihita)

Poglej se, kakšne noge imaš! In ti si hotela biti balerina!

*MIRA

Očeta si ubila. Ni se sam ubil. Nikoli se ne bi ubil. Ker me je imel rad. Rajši od tebe. In zato si ga ubila.

*MATI

(besno)

Spet juha! Tega ne bom jedla.

*MIRA

Tisto jutro. Pomivala sem posodo. Zazvonil je telefon. Prišla si v sobo. In rekla, da ne bo prišel. Zadrila sem se, da lažeš. Da si hudobna in da te sovražim.

Samo stala si tam. In potem si rekla. Rekla si: »Obesil se je ... ne bo ga«. In bila si hladna. Samo stala si tam in me gledala.

*MATI

Ona se vlačí okoli, jaz sem pa sama. Zakaj? Zato, ker sem se vsemu odrekla zaradi nje.

*MIRA

Jokala sem. Stopila si k meni. Udarila si me. Rekla si: »Ti si kriva.«

*MATI

Ne bo igrala klavirja, kaj?

Balerina bo! Ker on tako hoče.
Bomo videli, bomo videli, kaj bo ...

*MIRA

Verjela sem ti. Da sem kriva. Da sem ga jaz ubila. Ker sem rekla, da hočem, da umre.
Takrat, ko je odhajal.

*MATI

Klavir bo igrala.

*MIRA

Zakurili sva ogenj. In zažgali vse moje punčke. In slikanico s plešočo balerino.

*MATI

Ne bo plesala za tebe! Razkazovala svoje male, debele, krive noge, da vidi cel svet!

MATI

(se dere)

Mira! Mira! Zrahljaj mi blazino!

(tišina)

Sram naj jo bo! Kurba se okoli, jaz sem pa sama!

MIRA

(dolgo gleda mater)

MATI

Kaj tako buljiš vame?! Nisi slišala, kaj sem rekla? Utišaj preklete pse!

MIRA

Napadli so jo psi.

MATI

Ah, nehaj že ... in zrahljaj mi blazino ... tako me tišči!

Gledata se.

MATI

... revica, kaj boš brez mene?

**Scenski delavci odnašajo posteljo z materjo.*

*MIRA

Napadli so jo psi. In jaz sem stala tam. In sem gledala.
Samo stala sem tam. In gledala.

MATI
(*smeh*)

KONEC